

TARBIYA DARSLARIDA O`YINLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Ergasheva Umida Oripovna

JDPU, o`qituvchisi.

Mail: umida.oripovna@mail.ru

Pedagogikada o`yinli texnologiyalar turli shaklda bo`lsada, ularning barchasi o`z mazmuniga ko`ra yagona maqsad sari yo`naltirilgan bo`ladi. Bunda ular o`quvchilarning nazariy bilimlarini kengaytirish, egallangan ushbu bilimlaridan amaliyotda mustaqil va samarali foydalana olish ko`nikmalarini hosil qilish, ijtimoiy faollikni yuksaltirish, yetuk axloqiy sifatlarni tarkib toptirish, teran va sog`lom fikr, keng dunyoqarash egasi bo`lgan komil shaxsni tarbiyalashdek muhim vazifani bajaradi.

Tarbiya darslarida o`yinli faoliyat muayyan funksiyalarni bajarishga qaratilgan bo`ladi. Ular quyidagilar:

- kommunikativlik (uyushtiruvchilik)
- o`z imkoniyatlarini amalga oshirish
- millatlararo muloqat
- ijtimoiylashuv

Ta`lim jarayonida didaktik o`yinli texnologiyalar didaktik o`yinli dars shaklida qo`llaniladi. Ushbu darslarda o`quvchilarning bilim olish jarayoni o`yin faoliyati orqali uyg`unlashtiriladi. Shu sababli o`quvchilarning ta`lim olish faoliyati o`yin faoliyati bilan uyg`unlashgan darslar didaktik o`yinli darslar deyiladi.

Dars jarayonida o`yin faoliyati orqali quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

1. O`yin faoliyati orqali o`quvchining o`qishga, mehnatga bo`lgan qiziqishi ortadi;
2. O`yin davomida o`quvchining muloqotga kirishishi ya`ni, muloqot madaniyatini egallashga yordam beradi;
3. O`quvchining o`z iqtidori, qiziqishi, bilimi va o`zligini namoyon etishiga imkon yaratadi;

Didaktik o`yinli mashg`ulotlarni o`quvchilarning bilim olishi va o`yin faoliyatining uyg`unligiga qarab: sujetli-rolli o`yinlar, ijodiy o`yinlar, ishbilarmonlar o`yini, anjumanlar, o`yin-mashqlarga ajratish mumkin.

Pedagogik o`yinlar quyidagi asosiy yo`nalishlarda bo`ladi:

- didaktik maqsad o`yinli vazifa shaklida qo`yiladi;
- o`quv faoliyati o`yin qoidalariga bo`ysunadi;
- o`quv materialidan o`yin vositasi sifatida foydalaniladi;
- o`quv jarayoniga didaktik vazifa o`yinga aylantirilgan tarzda musobaqalashish unsurlari kiritiladi;

Didaktik vazifaning muvaffaqiyatli bajarilishi o`yin natijalari bilan bog`lanadi.

Quyida «Tarbiya» fanini o`qitishda didaktik o`yinli mashg`ulotlardan ayrimlarini ko`rsatib o`tamiz.

Didaktik o`yinli mashg`ulotlar orasida anjuman mashg`ulotlari ham muhim o`rin tutadi. Anjuman mashg`ulotlari o`quvchilarning bilish faoliyatini oshirishda, ilmiy dunyoqarashini kengaytirishda, qo`shimcha va mahalliy materiallar bilan tanishtirishda, adabiyotlar bilan mustaqil ishlash ko`nikma va malakalarini shakllantirish, mustaqil hayotga ongli tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Anjuman mashg`ulotini o`tishdan avval mashg`ulot mavzuini, maqsad va vazifalarini belgilab, shu mavzuga oid qo`shimcha adabiyotlar ko`zdan kechiriladi. Mashg`ulotni o`tkazishdan bir hafta oldin mashg`ulot mavzusi e`lon qilinib, unga tayyorgarlik ko`rish uchun adabiyotlar tavsiya etiladi. Ushbu mashg`ulotda «IX-XII asrlarda Markaziy Osiyoda ilm-fan rivoji» mavzusida “Buyuk allomalar” rolini tanlash, mavzuni har tomonlama yoritish, ma`ruza tayyorlash o`quvchilarning ixtiyorida bo`ladi.

Ilmiy anjuman mashg`ulotini quyidagicha o`tkazish tavsiya etiladi:

1. O`qituvchining kirish so`zi. Bunda o`qituvchi mashg`ulotning mavzusi, maqsadi va vazifalari, tegishli rollarni bajaruvchi “Buyuk allomalar” bilan o`quvchilarni tanishtiradi.
2. O`quvchilar ma`ruzalarni tinglash. “Buyuk allomalar” mavzu yuzasidan tayyorlagan ma`ruzalarini ko`rgazmali qurollar asosida bayon qiladilar.
3. Ma`ruzalar muhokamasi. Bunda “Buyuk allomalar” va guruhdagi boshqa o`quvchilar o`rtasida mavzu yuzasidan bahs-munozara o`tkaziladi.
4. Ilmiy anjuman yakuni. O`qituvchi mavzu yuzasidan eng muhim tushuncha va g`oyalarni ta`kidlab, darsni yakunlaydi.
5. O`quvchilarni baholash. Mashg`ulotda faol ishtirok etgan o`quvchilar rag`batlantiriladi va reyting tizimiga muvofiq baholanadi.
6. Uyga vazifa berish.
7. Mashg`ulotni umumiy yakunlash.

Bu darsda o`quvchi tomonidan aytilgan ma`lumotlar to`g`ri ekanligini aniqlash boshqa o`quvchilarga yuklatilganligi barcha o`quvchilarni darsga jalb qilinishiga erishiladi.

Tarbiya darslarida bunday o`yinli texnologiyalardan foydalanish darsni bir xillikdan, dars markazida faqat o`qituvchi bo`lishidan yiroqlashtiradi. Bu esa o`quvchida o`ziga nisbatan ishonchni oshishiga hamda darsni samarali bo`lishiga olib keladi. Bunday texnologiyali darslarni har bir o`qituvchi o`z malakasidan kelib chiqqan holda darslarida foydalansa bo`ladi. Zero, interfaol darslar bugungi kunning talabi hamdir.